

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

HISTORIA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-17).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach postępuj zgodnie z poleceniem.
6. Rozwiązania zadań zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach.
7. Staraj się nie popełniać błędów przy wpisywaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

Etap: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	2	4	4	3	4	4	1	5	4	6	4	3	3	4	4	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																		

Liczba punktów umożliwiającą kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

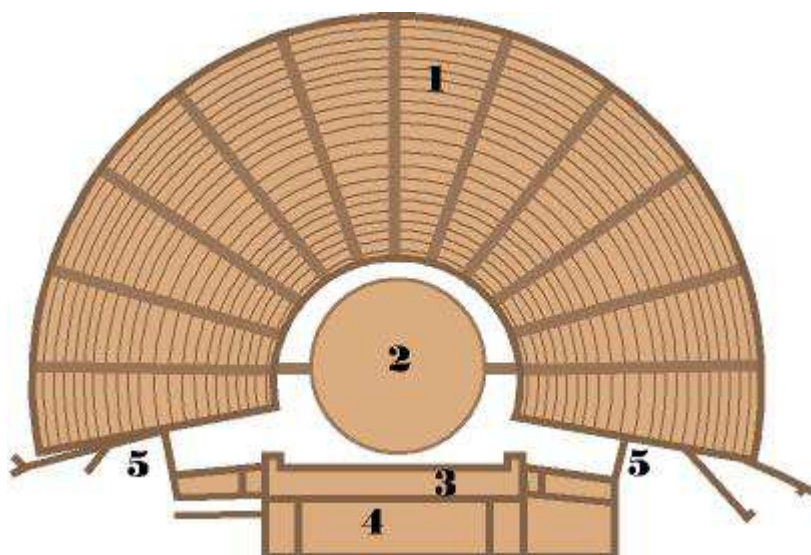
Zadanie 1. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Bitwa pod Akcjum	
B.	Bitwa pod Termopilami	
C.	Bitwa pod Issos	
D.	Bitwa pod Maratonem	

Zadanie 2. (2 p.)

Na podstawie materiału ikonograficznego i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

Na podstawie: Stanisław Roszak, *Śladami przeszłości*, Nowa era, Warszawa 2015, s. 83.

I. Przyporządkuj poniższe nazwy częściom greckiego teatru, które oznaczono cyframi.

skene, parados, proskenion, orchestra, theatron

1.
2.
3.
4.
5.

II. Widowiska teatralne wywodzą się z obchodów najważniejszego greckiego święta. Podaj imię boga, któremu było poświęcone.

.....

Zadanie 3. (4 p.)**Na podstawie opisu podaj nazwę starożytnego miasta.**

	Opis	Miasto
A.	<i>Leży na wysokiej równinie i tworzy czworobok, którego każdy front wynosi 120 stadiów. A zbudowane jest porządnie, jak żadne inne ze znanych nam miast. Otacza go mur. Pod murem wzniesli wieże, a między wieżami zostawili miejsce jako drogę, po której mogła jechać czwórka koni. Miasto składa się z dwóch części, bo dzieli je rzeka, która zwie się Eufrat.</i> Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, <i>Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze</i>, Toruń 2004, s.11	
B.	<i>Osada, na miejscu której powstało miasto została odebrana ludności kananejkiej. Tutaj król Dawid założył stolicę swego państwa, jego syn i następca wznosił na wzgórzu świątynię Boga. W ten sposób miasto to stało się ośrodkiem kultu monoteistycznego. Pod koniec VII w. zbudowano w nim meczet Omara – świątynię muzułmańską, której złota kopuła góruje od tamtego czasu nad miastem.</i> Na podstawie: Lech Trzcionkowski, Leszek Wojciechowski, <i>Historia</i>, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2013, s. 22.	
C.	<i>Miasto było ważnym ośrodkiem epoki hellenizmu. W nim swoją stolicę ulokowali Ptolemeusze. Założyli Muzejon - w ten sposób powstał największy w starożytności instytut naukowy. W mieście istniała Biblioteka, w której zgromadzono wszystkie dzieła zapisane na zwojach papirusu. W mieście znajdowały się również: obserwatorium astronomiczne, ogród botaniczny i zoologiczny.</i> Na podstawie: Lech Trzcionkowski, Leszek Wojciechowski, <i>Historia</i>, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2013, s. 22.	
D.	<i>Miasto założone zostało w zachodniej części Półwyspu Peloponeskiego. W starożytności było ośrodkiem kultu Zeusa. W centrum miasta znajdowało się sanktuarium tego Boga - prostokątny święty gaj. W nim wzniesiono ołtarz Zeusa. W V w. p.n.e. powstała świątynia z posągami Boga, a następnie inne zabudowania. Wokół sanktuarium odbywały się panhelleńskie igrzyska. .</i> Na podstawie: Stanisław Roszak, <i>Śladami przeszłości</i>, Nowa era, Warszawa 2015, s. 99.	

Zadanie 4. (4 p.)

Oceń, czy podane informacje dotyczące ustroju starożytnych Aten są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	Państwem rządziła rada starszych zwana Geruzją - składała się ona z 28 obywateli, którzy ukończyli 60 lat.	
B.	Eforzy dowodzili wojskiem i kontrolowali działania zgromadzenia ludowego i rady starszych.	
C.	Ostracyzm pozwalał wygnać z miasta człowieka, którego uważano za przeciwnika demokracji.	
D.	Wszyscy obywatele polis tworzyli zgromadzenie ludowe zwane eklezją.	

Zadanie 5. (3 p.)

Określ, jakiej grupy społecznej starożytnej Sparty dotyczą poniższe informacje.

	Informacja	Nazwa grupy społecznej
A.	Posiadali pełnię władz w państwie. Większą część czasu poświęcali na szkolenie wojskowe lub przebywali na wojnie. Byli posiadaczami ziemi w starożytnej Sparcie.	
B.	Byli całkowicie zależni od swych panów i bez ich zgody nie mogli opuszczać miejsca zamieszkania. Uprawiali ziemię należącą do najbogatszych.	
C.	Cieszyli się wolnością osobistą, jednak nie uczestniczyli w rządzeniu polis. Zajmowali się głównie handlem i rzemiosłem, a podczas wojny służyli w lekkobrodnej piechocie.	

Zadanie 6. (4 p.)

Przyporządkuj władcom podane pod tabelą wydarzenia. Jedna z odpowiedzi nie pasuje do żadnego władcy.

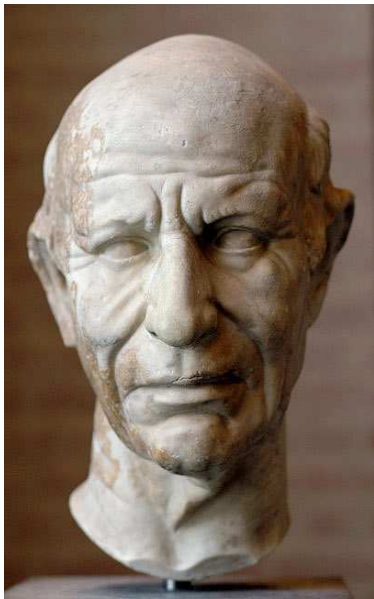
	Władca	Cyfra
A.	Leonidas	
B.	Dioklecjan	
C.	Ramzes II	
D.	Konstantyn Wielki	

1. Nakazał wzniesienie świątyń w Abu Simbel i Karnaku.
2. Zrównał w prawach chrześcijaństwo z innymi religiami.
3. Zwyciężył w bitwie pod Akcjum.
4. Wprowadził dominat w cesarstwie rzymskim.
5. Wsławił się bohaterską obroną wąwozu Termopile.

Zadanie 7. (4 p.)

W wykropkowane miejsca wpisz nazwy cywilizacji, z której pochodzą rzeźby przedstawione na ilustracjach. Jedna z nazw nie pasuje do żadnej rzeźby.

Starożytne Ateny
Starożytny Bliski Wschód
Starożytny Rzym
Starożytny Izrael
Starożytny Egipt

I. www.okruchykultury.pl (dostęp: 20.09.2016). 	II. www.slideplayer.pl (dostęp: 20.09.2016).
III. www.globtroter.com (dostęp: 20.09.2016). 	IV. www.historiasztuki.com.pl (dostęp: 20.09.2016).

Zadanie 8. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Przyjęcie chrztu przez Mieszka I	
B.	Przyjęcie chrztu przez Borysa I Bułgarskiego	
C.	Przyjęcie chrztu przez Włodzimierza Wielkiego	
D.	Przyjęcie chrztu przez Chlodwiga	

Zadanie 9. (5 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej odpowiedz na poniższe pytania.

Nie zawsze wystrzelały wieże kościelne ponad osady ludzkie, nie zawsze rozstajnych dróg pilnowały kapliczki, nie zawsze cmentarz rozpoznawano po krzyżach. Przed tysiącem lat nie było w Polsce ani kościołów, ani krzyżów; ludność Polski nie знаła wówczas chrześcijaństwa. Przywiązanie do własnego bóstwa plemiennego, wiara w jego przychylność i opiekę była jednym z czynników niewątpliwie cementujących owe drobne organizmy polityczne. Przyszedł jednak czas powstawania większych państw, w których skład weszło po kilka, a nawet więcej dawnych państweczek plemiennych. Polanie, Mazowszanie, Pomorzanie, Wiślanie i Ślężanie znaleźli się w końcu X wieku w jednym państwie, zwanym później Polską. Jedność polityczna wymaga jedności publicznego kultu. Religią państwową miało stać się chrześcijaństwo.

Na podstawie: Jerzy Strzelczyk, *Mieszko I*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1999, s.8-32.

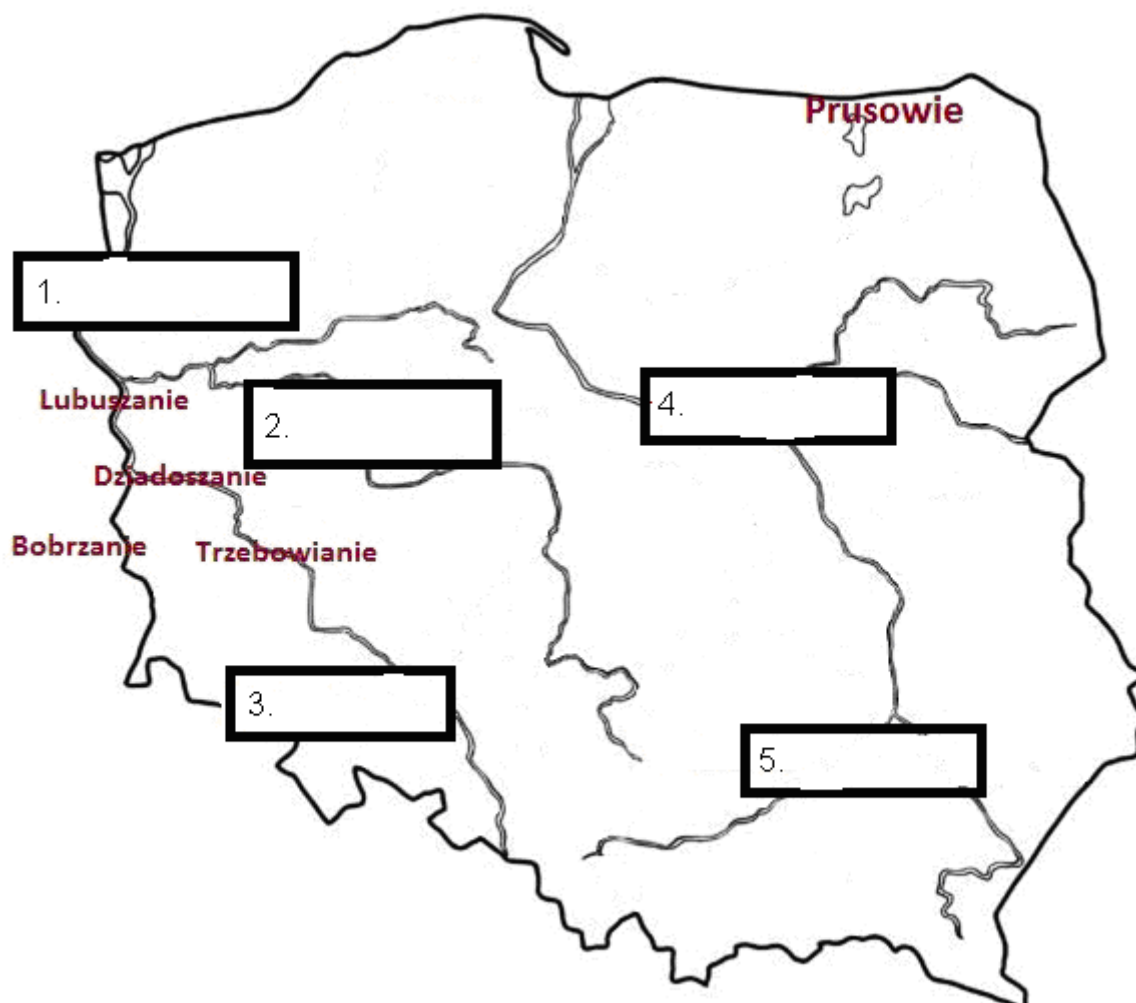
I. Jaki powód przyjęcia chrześcijaństwa podaje autor tekstu źródłowego?

.....
.....
.....

II. Jakie korzyści odniosło państwo polskie z przyjęcia chrześcijaństwa? Podaj trzy przykłady.

- A.
.....
- B.
.....
- C.
.....

III. Umieść nazwy wymienionych w tekście plemion we właściwych miejscach na mapie.

Na podstawie: Gerard Labuda, *Pierwsze państwo polskie, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1989, s. 8-24.

Zadanie 10. (4 p.)

Na podstawie przeczytanej lektury *Pierwsze państwo polskie* G. Labudy podaj czterech autorów najstarszych źródeł historycznych do początków państwa polskiego.

- I.
- II.
- III.
- IV.

Zadanie 11. (6 p.)

Na podstawie lektury *Pierwsze państwo polskie* G. Labudy podaj wydarzenia, o których mowa w poniższych fragmentach:

I.

Cesarz nakazał naszym zbudować różnego rodzaju maszyny oblężnicze, wnet atoli ukazały się bardzo podobne do nich u przeciwnika. Nigdy nie słyszałem o oblężonych, którzy by z większą od nich wytrzymałością i bardziej przezorną zaradnością zabiegali o swoją obronę. Naprzeciw pogan [Wieleków] wzniesli krzyż święty w nadziei, iż pokonają ich z jego pomocą. Gdy zdarzyło im się coś pomyślnego, nie wykrzykiwali nigdy radości, ale i niepowodzenia również nie ujawniali przez wylewne skargi.

Na podstawie: Gerard Labuda, *Pierwsze państwo polskie, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1989, s. 50.

Wydarzenie -

Data -

II.

Do pierwszego starcia doszło już nad Bugiem. Bitwa ta utrwaliła się w pamięci polskich uczestników. Polski kronikarz Gall Anonim potrafił po stu latach z wielu anegdotycznymi szczegółami odtworzyć jej przebieg. Pokonany Jarosław ratował się ucieczką do dalekiego Nowogrodu, zabierając ze sobą nieszczęsną córkę Bolesława.

Na podstawie: Gerard Labuda, *Pierwsze państwo polskie, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1989, s. 51.

Wydarzenie -

Data -

III.

Najwyższą rolę w tym etapie wydarzeń odegrali kolejno bracia, Bezprym przebywający na Rusi i Otton. We wrześniu cesarz zgromadził w Białej Górze nad Łabą niedużą, lecz wyborową armię, która, mimo silnego oporu polskiego, opanowała Łużyce i Miłsko. Był to tylko wstęp do końcowej katastrofy. Losy państwa rozstrzygnęły się na froncie wschodnim.

Na podstawie: Gerard Labuda, *Pierwsze państwo polskie, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1989, s. 53.

Wydarzenie -

Data -

Zadanie 12. (4 p.)

Uzupełnij schemat (wydarzenie – rok - skutek/postanowienie) związany z polityką zagraniczną Kazimierza Wielkiego.

Np:

zjazd w Wyszehradzie

→ 1335

→ Zrzeczenie się praw do korony polskiej przez Jana Luksemburskiego za 20 tys. kop groszy praskich.

Sąd
w Warszawie

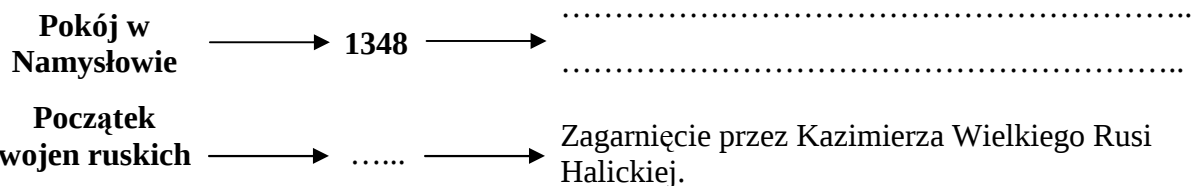
→ 1339

→
→

Pokój
w Kaliszu

→
→

→ Zakon zwrócił Polsce Kujawy i ziemię dobrzyńską, zatrzymał Pomorze i ziemię chełmińską.

Zadanie 13. (3 p.)
Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Statuty cechów wrocławskich

Po pierwsze nikt nie ma rzemiosła wykonywać, kto by nie uzyskał prawa miejskiego i nie przyniósł dokumentu na wykonywanie swego zawodu. Jeżeli czeladnik odchodzi od swego mistrza i jest mu winien pieniądze, ma mu się prawo zająć suknie albo inne sprzęty i żaden mistrz nie może go u siebie trzymać. Także żaden rzemieślnik nie ma mieć więcej czeladników jak trzech, dwóch, którzy biorą od niego zapłatę i jednego ucznia.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczuk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 118-119.

I. Uzupełnij schemat przedstawiający etapy kariery zawodowej rzemieślnika.

.....		Mistrz
-------	-------	--------

II. Podaj trzy przykłady rzemiosł średniowiecznych.

.....,,

Zadanie 14. (3 p.)

(...) stanowimy, że tak jak dotąd było stosowane na mocy zwyczaju, tak też na stałe winno być przestrzegane, że mianowicie w poszczególnych latach nie więcej jak tylko jeden kmieć będzie mógł prawnie i w sposób dozwolony przenieść się z jednej wsi do drugiej.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczuk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 175.

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej podaj:

Nazwę przywileju -

Rok nadania -

Władcę, który nadał przywilej -

Zadanie 15. (4 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

W Antwerpii zamieszkuje stale ponad tysiąc kupców, należących do sześciu różnych narodowości. Miejscowi i przyjezdni kupcy dokonują tu ogromnych transakcji finansowych, tak z weksłami i zastawami, jak i z towarami.

Nasze miasto Wenecja rocznie umieszcza na całym świecie 10 milionów kapitału w okrętach i galerach tak, że zyskuje dwa miliony dukatów dochodu za przewóz i dwa miliony za wywóz. Wiecie, że nasza mennica bije corocznie 1 milion złotych dukatów, a ze srebra 200 tysięcy groszy i półgroszków oraz 8 tysięcy solidów.

Zjazd miast obradujący w Lubece podjął decyzję, że nie wolno wywozić zboża znad Łaby i Wezery inaczej niż za pośrednictwem Hanzy. Jeżeli jakiś szyper przekroczy niniejsze rozporządzeni wówczas w żadnym mieście hanzeatyckim nie wolno ładować towaru na jego statek, ani nadawać mu frachtu.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 116-119.

I. Wymień rodzaje działalności, z których czerpały dochody średniowieczne miasta europejskie.

A.

B.

C.

II. Wyjaśnij, czym była wspomniana w tekście źródłowym Hanza.

.....
.....
.....

Zadanie 16. (4 p.)

Na podstawie poniższych opisów podaj nazwę opisanej dynastii i wymień jednego jej przedstawiciela.

- I.** *Początkowo pełnili funkcję tzw. majordomów. Odsunęli w 751 r. od władzy panującą dynastię i sami objęli tron za zgodą możnowładztwa i papieża. Po zdobyciu środkowej części Półwyspu Apenińskiego utworzyli państwo, które oddali we władzę papieżowi.*

Dynastia:

Przedstawiciel:

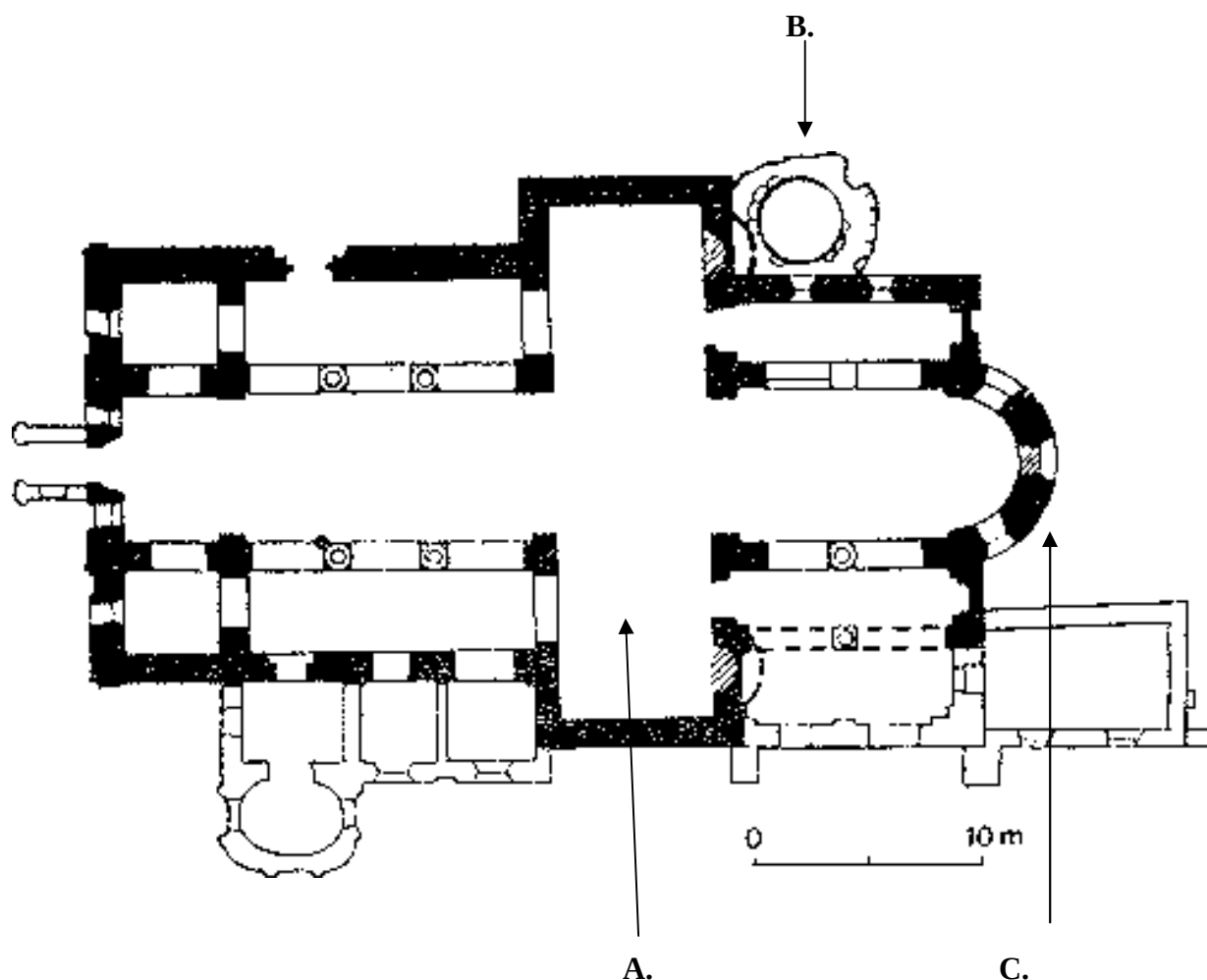
- II.** *Władcy tej dynastii szybko zrobili wielką karierę zasiadając kolejno na tronach w Czechach, w Brandenburgii, na Węgrzech oraz w Rzeszy jako królowie Niemiec i cesarze rzymscy. Jeden z nich doprowadził do utraty Śląska przez Polskę na rzecz Czech. Schedę po nich przejęli Habsburgowie.*

Dynastia:

Przedstawiciel:

Zadanie 17. (4 p.)

Na podstawie poniższej ilustracji podaj nazwę stylu architektonicznego oraz nazwy trzech, zaznaczonych strzałkami, elementów budowli.

Na podstawie: Lech Trzcionkowski, Leszek Wojciechowski, *Historia*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2013, s. 108-109.

I. Nazwa stylu:

II. Elementy budowli:

A.

B.

C.

Brudnopis